

244

ÚJ PÁLYA ÉPÜLT A RÉGI HELYÉN

NEM FÉLÜNK MI SENKITŐL, LEGKEVÉSBBÉ AZ ELLENTŐL

23

Lehet, hogy ez is az új család-jogi intézkedések hatása: május 19-én lakáshoz jut egy népes család. A családtagok száma — hozzávetőleges becslések szerint több mint egymillió. Plusz, aki letagadja. A család neve — éppen hetvenöt esztendeje — Ferencvárosi Torna Club.

A költözködéshez összegyűjtöttünk néhány apró emléktárgyat, a korábbi lakásokból. Az ember annyi mindent félt hurcol magával.

Kiskapu

Az első Fradi-pályát 1900. március 25-én avatták. Fura pálya épült a Soroksári úton. Három oldalról megspórolták a kerítést. Egyfelől a vasúti töltés határolta, ide kapaszkodhattak a szurkolók — másfelől egy tűzfal, a harmadik oldalról meg egy iskola. Ha ablakba repült a laszti, a fiúk mindig *Malaky Mihályt*

küldték érte. Ő visszakarta, mert a diri is tudta róla, hogy tanítónak készül.

A 120×60 méteres Millenáris-hoz képest az új pálya mindössze 90×45-ös mérettel szerénykedett. A klub vezetői azonban

zseniális ötlettel álltak elő. Arányosan csökkentették a futballkapuk méretét is. Kis pálya, kis kapu...

A régi mondás azt tartja, hogy minden nagykapu mellett van egy kiskapu is. Az ősfradisták —

takarékosság? — mellőzték a nagyot, már eleve csak a kiskaput ismerték. Így születik a hagyomány, e szemlélet nyomai a közmúltig fellelhetők a magyar labdarúgásban.

A pályaavatót egyébként az OTE nyerte 1:0 arányban.

Baj-nok-csa-pat!

Ez a harci kiáltás 1903-ban harsant fel először. Vagy legalábbis harsanhatott volna. Zűrös ügy volt, botrányokkal, óvá-sokkal és egy 14:0-s rekordgyőzelemmel a Törekvés ellen. A bajnoki lakoma azonban fényes

Egy régi kép, egy régi emlék — 1930-ból

volt és nagyszerű. Egy ferencvárosi hentes kolbászból készült labdát adományozott, dr. Cselei József, a csapat orvosa pedig cigarettával halmozta el a fiúkat. (Akkoriban még nem készpénzt szívtak a klassziszok!) Az ünnepség csúcspontján aztán felzendült a Fradi-induló első változata. Hogy azt mondja:

„Mi ferencvárosiak vagyunk
Keményen harcolunk,
Az ellentől nem rettegünk,
Goaljukra törtetünk.
A labda vígan felrepül
Lábunk súlya alatt,
Mi támadunk s meg nem állunk,
Míg goalba nem akad.
Most sorba szépen felálljatok,
felálljatok!
A labdát előre adjátok, s
vigyázzatok!

Előre, előre hát!
Ilyen gárdának valóban nincsen
párja a világon,
Nem félünk mi senkitől,
Legkevésbé az ellentől.
Hipp-hipp hurrá!”

Egykori feljegyzések szerint a csapat egyik vezérszurkolója bombólte a leglelkesebben.

A norvég főkonzul.

Erre azért befizettünk volna!

Üllői út

Az Üllői úti pályát 1910 őszén kezdték építeni. A megnyitót 1911. február 12-én tartották. Hiába, akkoriban még nem gépesítették az építőipart, három-négy hónapba is beletelt, amíg egy stadion elkészült.

Az avatón a Fradi 2:1-re megverte az MTK-t. A második FTC-gól látványos ügy volt. Egy karikalábú fiatalember a saját tizenhatosáról indult el a labdával, végigkacsázott az egész pályán, átcsetlett a korszak legjobb védelmén és húsz méterről zúdított kénkövesen sístergő bombát a válogatott Domonkos hálójába.

Ez volt Schlosser Imre.

A pályavaató örökrangadó Havas Lajos vezette, húszezer néző didergett, vacogott és rajongott a csatáros lelátón.

Másnap a sportlapban egy versike jelent meg.

Aki már nem játszik bajnokit az új pályán – Albert Flórián

Látványos sportünnepély 1959-ben, a régi pályán

A Ferencváros 1948–49-ben bajnokságot nyert csapata

„Be szép volt a franztadti pálya!
Hó borult reája,
Havas volt a tája,
Havas volt a fája,
Havas volt minden porcikája.
Havas volt a fala,
Havas volt a tetőn a pala,
Sőt még a bíró is Havas vala.”

Az Üllői úti pálya első válogatott mérkőzését 1911. november 5-én játszották. 2:0-ra vertük Ausztriát, a magyar csapatban hat fradista ficáncolt.

(Csupán a párhuzam kedvéért: az utolsó válogatott mérkőzés 1952. május 18-án került sorra a Fradi-pályán. 5:0-s győzelem — haj, haj — az NDK ellen. Ebben a csapatban viszont egyetlen zöld-fehér játékos sem szerepelt.)

Az Üllői úti pálya területe eredetileg füves rét volt a város peremén, az első mérkőzéseket „ösfüvön” játszotta a csapat. A főváros névleges bérleti díjat számított a területért, évente 1 db 10 koronás körmöci aranyat. A bérleti szerződés egyik pontja így szólt: „... köteles az FTC a sporttelepet a tanuló ifjúságnak alkalmanként ingyen átengedni.”

Egyszer talán még ezt is megérjük.

Kiállítások

1.

1905 márciusában az FTC a bécsi Viennával játszott a Soroksári úton. A mérkőzést magyar bíró vezette. A 43. percben 1:0-ra vezetett a Fradi, akkor az egyik osztrák játékost — bírósértés miatt — kiállították. A bécsi legény azonban nyugós volt, nem akart lemenni a pályáról. Erre a bíró bilaterális tárgyalásokat kezdeményezett és mindkét fél számára előnyös kompromisszumot ajánlott: ha az osztrák fiú bocsánatot kér és töredelmet mutat, isten neki, maradjon. Nincs feljegyzésünk arról, hogy mutatott-e egyáltalán valamit a bécsi játékos. Töredelmet azonban semmi szín alatt. Inkább lement a pályáról, sőt, tíz pajtását is magával vitte.

A mérkőzés félbeszakadt.

2.

1912 húsvétján az FTC 3:0-ra verte a Surrey Wanderers csapatát. Itt is magyar bíró működött, az egyik partjelzőt azonban — micsoda gesztus! — a vendégek adhatták. Léngetett is az angol gentleman. Buzgón, de teljeseen hiába. A bíró egyetlen bein-

tését sem vette figyelembe. A vendég végül megsokallta a melózást, toporzékolni kezdett és még saját zászlaját is a földhöz vágta. Nehéz gyermekkora lehetett!

A játékvezető most már azonnal intézkedett. Kiállította a magáról megfélemezett partjelzőt!

3.

1923-ban a Fradi 2:1-re verte az Üllői úton a spanyol Santander csapatát. Ezt a találkót spanyol bíró vezette, s a vereség igazán nem rajta múlt.

Ugyanis a derék hidalgó öt tizenegyest ítélt a Santander javára.

Az ötből hármat ellőttek, kettőt pedig megfogott Amsel Náci.

Ezt követően azonban két ferencvárosi játékost kiállítottak.

Az ötödik büntető után ugyanis, eléggé el nem ítéltető módon, de tiszta szívből — kinevették a játékvezetőt.

*

És még egy kiállításra illő történet.

Az 1904-es bajnokság nyitányán az FTC 2:0-ra verte a BTC-t. Az örömhírt a Columbia galambászgyelet hat legfürgébb madara vitte el a pozsonyi Fradi-szurkolók megnyugtatására.

Ennyit a tömegkommunikációról!

Ó, az a szív!

Röpke fejezet az Üllői úti legendáriumból, amelynek címe: „A Fradi-szív”.

Budapest, 1937. július 25. KK-visszavágó az Austria ellen. A bécsi lila-fehérek odahaza 4:1-re győztek és hallatlanul jó volt a csapatuk: Zöhrer, Sesta, Adamek, Nausch, Riegler, Stroh, Sim-

delar... az osztrák futball nagy korszakának valóságos Pantheonja. Rúghatnak-e mellettük labdába a zöld-fehérek?

Nos, a félidőben a Fradi 2:1-re vezet, még minden az isten kezében. A második félidő eseményeit Rejtő László nyomán idézzük:

„Jött, jött a második félidő! Negyvenöt perc, amelyet aranykeretes lapok örökítenek meg a Fradi nagykönyvében. Pedig Sindelar is kitett magáért! Remekelt, bombázott, csodás passzokkal küldte előre társait, szellemesen cselezett, majd meg olyan villanásszerű elfűstöléseket produkált, amelyeket csak ő tudott. Hiába! Már nem lehetett feltartóztatni a Fradit. Kemény először beadott, ezt Kiss bombafejessel küldte a kapuba, aztán a balszélső maga vállalkozott váratlan lövésre, 4:1! Behoztuk a bécsiek előnyét!

Most aztán olyan ostromba fog a Fradi, amilyenek a világválogatott sem tudna ellentállni. Rohan, rohan Sárosi Gyurka is, átkívgyózik Nauschon, Sestán, hogy azok még a nadrágját sem tudják megfogni, nemhogy a labdát. 5:1! Aztán a mélyen hátulról induló, szorosan a partvonal mentén száguldo Tancos bombabeadásába vágja bele a homlokát Toldi. 6:1!

Óriási órák még nincsenek a pályák végiben, helyette a közönség zengi ütömbesen, harsányan:

— Még öt perc... még négy... három... kettő... egy...

Vége! Vége! 6:1!”

Igen, hát ilyen is volt.

Versike, dalocská

1945 tavaszán négysoros versike jelent meg a sportlapban:

„Egy fradista áldozatra-
készségének hangot adott:
Hogyha győzünk, megfogadom
Két hétig nem eszem babot.”

Korképnek is tekinthető.

Az utolsó bajnoki mérkőzést 1963. november 20-án játszották az Üllői úton. A Fradi 3:0-ra verte a DVTK-t. Akkor már javában pontották az életveszélyessé vált B-tribünt. Ennek is akadt költője, sőt dalnoka is. Fülöp Kálmán és Halász Rudolf versére Nadas Gábor szerzett muzsikát, s az egészet aztán Koós János tolmácsolta:

„Búcsúzik az öreg tribün többé
már nem ünnepel,
Szinte hallom, amint mondja:
sose felejtsetek el.
Új pálya épül a régi helyén,
Együtt építsük fel, te meg én...”

Hát felépítették.

Igaz, hogy nem kapkodták el.

Ez azonban most már legfeljebb érdekes, de a legkevésbé sem fontos.

Ami érdekes is és fontos is: 1974. május 19-étől új fejezet kezdődik az Üllői úton.

Új sztorik, új nóták — talán valamikor, valahonnét új szív is kerül.

Kivárjuk

Peterdi Pál